

RAPORTI I MBIKËQYRJES 2016

**TREGU I SIGURIMEVE, I FONDEVE TË PENSIONEVE VULLNETARE, I
FONDEVE TË INVESTIMEVE**

E drejta e Autorit

Materiali në këtë publikim është pronësi e AMF-së. Ju mund ta shkarkoni, printoni apo riprodhoni këtë material në një formë të patjetërsuar, për qëllime personale jo komerciale ose brenda organizatës tuaj, duke cituar Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare (AMF). Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Disclaimer

Ndërkohë që AMF përpiqet të sigurojë cilësinë e këtij publikimi, AMF nuk mban përgjegjësi për saktësinë, apo valutën e përdorur në materialin e përfshirë në këtë publikim, si dhe nuk mbart detyrim ligjor për ndonjë humbje apo dëm të mundshëm si pasojë e përdorimit apo referimit në këtë publikim.

Shënime

Në fund të këtij publikimi do të gjeni shënime sqaruese mbi burimin e të dhënave.

Informacion i mëtejshëm

Për më shumë informacion në lidhje me statistikat në këtë publikim: e-mail: amf@amf.gov.al

Adresa: Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, Departamenti i Zhvillimeve Strategjike, TI dhe Statistikës, Rruga “Dora D’Istria”, Nr. 10, P.O. Box 8363, Tiranë.

Korrik 2017

Tiranë, Shqipëri

PËRMBAJTJA

1	MISIONI I MBIKËQYRJES.....	5
2	RAPORT MBI GJENDJEN FINANCIARE TË TREGUT TË SIGURIMEVE.....	5
2.1	Struktura e tregut të sigurimeve.....	5
2.2	Mbikëqyrja e tregut të sigurimeve.....	5
2.3	Analiza e ecurisë dhe rreziqeve të tregut të sigurimeve	8
3	RAPORT MBI GJENDJEN FINANCIARE TË TREGUT TË PENSIONEVE PRIVATE VULLNETARE.....	12
3.1	Struktura e tregut të pensioneve private vullnetare	12
3.2	Mbikëqyrja e tregut të pensioneve private vullnetare	13
3.3	Treguesit teknikë e financiarë të shoqërive administruese dhe fondeve të pensioneve vullnetare 31.12.2016	14
4	RAPORT MBI GJENDJEN FINANCIARE TË TREGUT TË FONDEVE TË INVESTIMEVE.....	15
4.1	Struktura e tregut të fondeve të investimeve.....	15
4.2	Mbikëqyrja e tregut të fondeve të investimeve	16
4.3	Treguesit kryesorë të tregut të fondeve të investimeve 31.12.2016	18
5	ANEKSE.....	19
5.1	Tregu i Sigurimeve.....	19
5.2	Tregu i Fondeve të Pensioneve Private Vullnetare	19
5.3	Tregu i Fondeve të Investimeve	19

1 Misioni i Mbikëqyrjes

Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (AMF) është autoritet mbikëqyrës dhe rregullator i integruar i tregjeve financiare të sigurimeve, letrave me vlerë dhe pensioneve private vullnetare në Shqipëri. AMF i ushtron funksionet mbikëqyrëse mbështetur në Ligjin nr. 9572, datë 03.07.2006 “Për Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare” i ndryshuar me Ligjin nr. 54/2014. Ndryshimet dhe shtesat në këtë ligj synojnë forcimin e rolit mbikëqyrës dhe rregullator të AMF-së në përmbushje të objektivave, nëpërmjet forcimit të pavarësisë dhe të përgjegjshmërisë së tij. Misioni themelor i AMF-së, në zbatim të përgjegjësisive ligjore si autoritet mbikëqyrës, është mbrojtja e interesave të konsumatorëve dhe investitorëve, e lidhur ngushtë me sigurinë e operatorëve të mbikëqyrur, duke garantuar përmbushjen e dispozitave ligjore në fuqi. Tregjet nën mbikëqyrjen e AMF-së janë zgjeruar në vijimësi. Në vitin 2016, totali i aktiveve në këto tregje arriti në rreth 96.4 miliardë lekë. Pesha që zënë aktivet e tregut të sigurimeve në raport me tregjet nën mbikëqyrjen e AMF-së është rritur nga 28.85% në 30.79%, në fund të vitit 2016. Totali i aktiveve në tregun e sigurimeve është rritur me 7.53%, krahasuar me vitin 2015, ose në vlerë nominale nga rreth 27.6 miliardë lekë që ka qenë në vitin 2015, në rreth 29.7 miliardë lekë në 31.12.2016. Treguesi i aktiveve gjithsej ndaj PBB-së, që shpreh kontributin e këtyre tregjeve në ndërmjetësimin financiar, arriti në nivelin 6.51%. Edhe në vijim, AMF do të realizojë misionin e tij, nëpërmjet përmirësimit të vazhdueshëm të kuadrit rregullativ mbikëqyrës në përputhje me parimet ndërkombëtare dhe direktivat evropiane, bashkërendimit të analizës së dokumentacionit financiar dhe mbikëqyrjes në vend të tregut, orientimit të procesit të mbikëqyrjes drejt asaj me Fokus Rreziku, ndërmarrjes së politikave zhvilluese për tregun, trajnimit të stafit drejt një mbikëqyrjeje efektive, etj.

2 Raport mbi Gjendjen Financiare të Tregut të Sigurimeve

2.1 Struktura e tregut të sigurimeve

Tregu i sigurimeve në 31.12.2016 përbëhet nga 10 shoqëri që ushtrojnë aktivitetin e tyre në këtë fushë. Në strukturën e tregut, shtatë shoqëri sigurimesh ushtrojnë veprimtarinë e tyre në sigurimin Jo-Jetë, dy në sigurimin e Jetës, një shoqëri kompozite e Jetës dhe Jo-Jetës. Një nga shoqëritë e Jo-Jetës kryen edhe aktivitet risigurimi. Bazuar në pasqyrën e llogarisë teknike të shoqërive të sigurimit të Jo-Jetës, edhe gjatë këtij viti vihet re se tregu i sigurimeve vazhdon të dominohet nga portofoli i MTPL-së së brendshme që në 31.12.2016, zënë rreth 66% të primeve të shkruara bruto.

2.2 Mbikëqyrja e tregut të sigurimeve

Tregu i sigurimeve vijon me një ritëm relativisht të qëndrueshëm zgjerimi, me total aktivesh që luhet në intervalin 1.3%-1.92% e PBB-së për periudhën 2005-2015 dhe 2.01% e PBB-së në vitin 2016. Zgjerimi ka ardhur si rrjedhojë e rritjes së volumit të primeve të shkruara bruto, kryesisht në produktet e sigurimit të detyrueshëm motorik. Pavarësisht këtij zgjerimi të tregut të sigurimeve, pesha e tij në tregjet financiare që mbikëqyren nga AMF, është në nivele afërsisht të njëjta, përkatësisht 30.0%, 27.4%, 29.1% dhe 30.79% për vitet 2013-2016. AMF, si autoritet mbikëqyrës e

rregullator për tregjet financiare të sigurimeve, ka për mision të kontribuojë në nxitjen e qëndrueshmërisë financiare. Kjo dikton nevojën e:

- Vijimit të zbatimit të masave stabilizuese në tregun e sigurimeve dhe vendosjes së standardeve të mirëpërcaktuara në lidhje me rezervat minimale, si dhe zbatimin e mbikëqyrjes me Fokus Rrezikun;
- Forcimin e rregullave të administrimit të rrezikut në harmoni me evoluimin e rregullave të përshkruara në Direktivat përkatëse të BE-së, duke mbikëqyrur respektimin e regjimit të informimit, mjaftueshmërisë së kapitalit, niveleve të likuiditetit, si dhe vlerësimin real të aktiveve.

Gjatë vitit 2016, tregu shqiptar i sigurimeve pati një rritje të ndjeshme nga pikëpamja e vëllimit total të primeve të shkruara bruto, të cilat arritën shifrën 15.37 miliardë lekë, duke u rritur afërsisht me 9.1%, krahasuar me vitin 2015. Nga pikëpamja e numrit të shoqërive operuese në këtë treg, gjatë vitit 2016, nuk pati ndryshime.

Në strukturë, tregu vazhdoi të mbetet i orientuar tek sigurimet Jo-Jetë, të cilat sollën rreth 93.60% të vëllimit të përgjithshëm të primeve të shkruara bruto në këtë treg. Ndërsa sigurimet e Jetës, sollën 6.4% të vëllimit të përgjithshëm të primeve të shkruara bruto. Gjatë vitit 2016, sigurimet vullnetare zunë 33.9% dhe ato të detyrueshme zunë 66.10% të totalit të primeve të shkruara bruto në tregun e sigurimeve. Në zbatim të kuadrit rregullator ekzistues, edhe gjatë vitit 2016, AMF ka mbikëqyrur dhe analizuar tregun e sigurimeve, duke vlerësuar pozicionin financiar, rezultatet dhe treguesit teknikë të veprimtarisë së shoqërive të sigurimit. AMF ka ndjekur në vazhdimësi përmbushjen e kërkesës ligjore mbi fondin e garancisë së shoqërive të sigurimit dhe zbatimin e rregullave për investimin e tij.

Zhvillimi më i rëndësishëm me ndikim afatmesëm në tregun e sigurimit mbetet vazhdimësia e zbatimit nga AMF të Metodologjisë së Mbikëqyrjes me Fokus Rrezikun, duke pasur si synim forcimin e metodologjisë mbikëqyrëse për tregun e sigurimeve. Konkretisht, AMF realizoi inspektime në tre shoqëri sigurimi bazuar në këtë metodë mbikëqyrjeje. Ky proces do të zbatohet për të gjitha shoqëritë e sigurimeve, duke krijuar kështu një bazë të dhënash në nivel tregu, e cila ndihmon në vlerësimin e rrezikut të secilës shoqëri sigurimi, brenda vitit 2017. Gjatë vitit 2016 janë kryer tre inspektime tematike në shoqëritë e sigurimit Jo-Jetë, një inspektim tematik pranë Byrosë Shqiptare të Sigurimit me fokus Fondin e Kompensimit, si dhe një tjetër inspektim tematik me fokus parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit, në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme për Parandalimin e Pastrimit të Parave, në një nga shoqëritë e sigurimit të Jetës. Gjithashtu, pranë të gjitha shoqërive të sigurimit është kryer dhe një inspektim i pa lajmëruar lidhur me tarifën e MTPL-së. Ajo që paraqet rëndësi është fakti që tashmë AMF ka në zbatim një paketë mbikëqyrjeje nëpërmjet së cilës është duke u përmirësuar procesi i vlerësimit dhe monitorimit të rreziqeve në kuadër të shoqërisë dhe të tregut në tërësi, duke rritur efektivitetin e procesit mbikëqyrës dhe marrjes së masave mbikëqyrëse. Metodologjia e mbikëqyrjes me Fokus Rrezikun, synon hartimin e një profili rreziku për shoqërinë e sigurimit, i cili përfaqëson vlerësimin nga ana e autoritetit mbikëqyrës në lidhje me fushat e rreziqeve specifike të shoqërisë, brenda kontekstit të sektorit të sigurimeve. Pjesë e kësaj metodologjie janë dhe fazat e ndërhyrjes nga ana e autoritetit mbikëqyrës, gjatë niveleve të ndryshme të rrezikut, ndërhyrje e cila ndryshon në varësi të nivelit të rrezikut në një

shoqëri sigurimi. Në kuadrin e zbatimit gradual të metodologjisë së re të mbikëqyrjes, AMF është duke punuar për zbatimin e një sistemi të treguesve të paralajmërimit të hershëm për tregun e sigurimit Jo-Jetë, i cili do të vendosë prioritetet dhe drejtojë burimet rregullatore drejt atyre siguriesve që paraqesin profil më të lartë rreziku.

Metodologjia e mbikëqyrjes me Fokus Rrezikun, përveçse mbështetet në legjislacionin aktual, i cili krijon hapësirat e nevojshme ligjore për zbatimin e kësaj metodologjie, mbështetet edhe në sistemin e raportimit AMF In-Reg, që është platforma dhe kanali kryesor i raportimit të subjekteve të mbikëqyrura nga AMF. Në plan afatgjatë, ky sistem do të shërbejë si platforma kryesore mbështetëse e mbikëqyrjes me Fokus Rrezikun. Me rëndësi të veçantë janë edhe kërkesat e ligjit për forcimin e qeverisjes së shoqërive të sigurimit, si dhe ushtrimit të mbikëqyrjes së grupeve. Për të dy këto elemente, por edhe për mjaft kërkesa të tjera që parashikon ligji, janë hartuar dhe po vijojnë të përgatiten një numër rregulloresh, të cilat do të plotësojnë kuadrin e nevojshëm për zbatimin e ligjit. Ndërkohë, gjatë vitit 2016 ka vazhduar përfshirja e AMF-së në kolegjet mbikëqyrëse të grupeve financiare austriake të pranishme në Shqipëri, pasi kapitali austriak në tregun e sigurimeve në Shqipëri ka një peshë të konsiderueshme. Tregu i sigurimeve në tërësinë e tij shfaq nevojën e ruajtjes së stabilitetit të mjaftueshmërisë së kapitalit, përmirësimit të raportit dëme/prime dhe rritjes së shkallës së penetrimit. Për rregullimin ligjor të tregut të sigurimeve, gjatë vitit 2016, u hartuan dhe u miratuan edhe rregulloret e tjera si më poshtë:

- Rregullore nr. 200, datë 27.12.2016 "Për aktivet në mbulim të provigjoneve matematike dhe llojet e investimeve të lejuara të këtyre aktiveve";
- Rregullore nr. 187, datë 24.11.2016 "Mbi bazat dhe metodat e llogaritjes së provigjoneve matematike, mënyrat e mbajtjes së provigjoneve matematike dhe kriteret e procedurat e miratimit të tyre";
- Rregullore nr. 87, datë 27.06.2016 "Mbi elementët e zbritshëm në llogaritjen e kapitalit të shoqërive të sigurimit";
- Rregullore nr. 76, datë 30.05.2016 "Mbi kategoritë e investimeve të lejuara, kufizimet që zbatohen dhe përdorimin e instrumenteve financiare derivative";
- Rregullore nr. 57, datë 28.04.2016 "Mbi trajnimet e vazhdueshme profesionale dhe rinovimin e licencës së aktuarit të autorizuar";
- Rregullore nr. 56, datë 28.04.2016 "Mbi administrimin e likuiditetit nga shoqëritë e sigurimit dhe risigurimit";
- Rregullore nr. 40, datë 31.03.2016 "Mbi formën, përmbajtjen dhe rregullat për mbajtjen e regjistrave të ndërmjetësve në sigurime";
- Rregullore nr. 38, datë 31.03.2016 "Për përmbajtjen, mënyrën, afatet e raportimit dhe noftimit periodik në AMF nga shoqëritë e sigurimit";

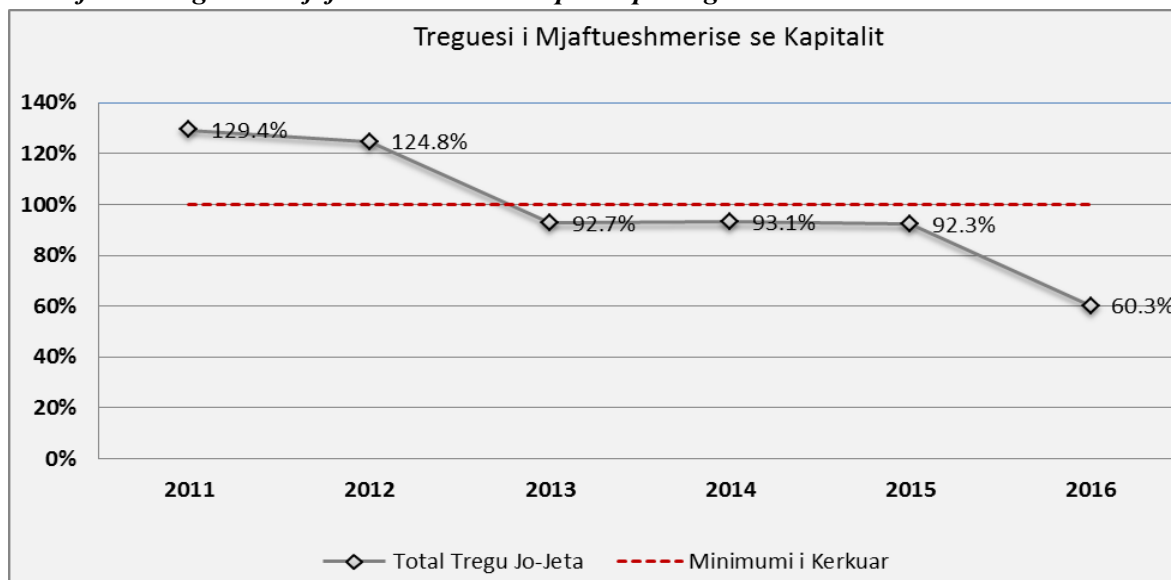
- Rregullore nr. 9, datë 25.01.2016 "Mbi bazat dhe metodat e llogaritjes, mënyrat e mbajtjes së provigjoneve teknike, si dhe kriteret dhe procedurat e miratimit të tyre nga Autoriteti";
- Rregullore nr. 2, datë 25.01.2016 "Për formën, afatet dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, raporteve statistikore dhe raportimeve të tjera të ndërmjetësve në sigurime dhe risigurime";
- Rregullore nr. 1, datë 25.01.2016 "Për procedurat dhe mënyrën e depozitimit të informacionit dhe dokumentacionit në lidhje me burimin e kapitalit për aksionarët e shoqërisë së sigurimit".

2.3 Analiza e ecurisë dhe rreziqeve të tregut të sigurimeve

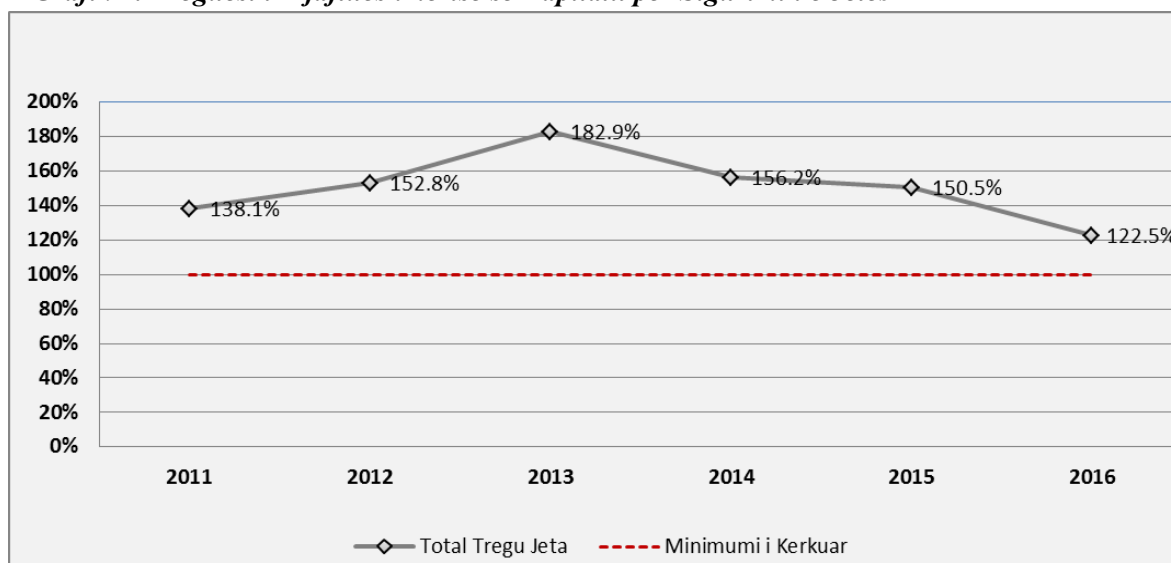
Për vitin 2016, tregu i sigurimeve ka shfaqur një ecuri relativisht të mirë financiare në tërësi. Ecuria e treguesve financiarë, shfaqet si më poshtë:

- **Totali i primeve të shkruara bruto**, për tregun e sigurimeve në 31.12.2016 është rreth 15.4 miliardë lekë, duke shënuar një rritje të konsiderueshme prej 1.28 miliardë lekë, ose në masën 9.1%, në krahasim me vitin 2015, vit gjatë të cilit ka qenë rreth 14.1 miliardë lekë.
 Primet e shkruara bruto për tregun e sigurimit Jo-Jetë kanë arritur vlerën rreth 14.4 miliardë lekë, duke u rritur me rreth 1.3 miliardë lekë, ose 10.2%, në krahasim me fundin e vitit 2015, kur primet e shkruara bruto shënuan vlerën 13.1 miliardë lekë.
 Primet e shkruara bruto për tregun e sigurimit të Jetës në fund të vitit 2016 janë në vlerën 978.4 milionë lekë, duke shënuar një rënie me 49.6 milionë lekë ose 4.8%, në krahasim me vitin 2015, kur primet e shkruara bruto kanë qenë rreth 1.03 miliardë lekë.
- **Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit** për tregun e sigurimit Jo-Jetë në 31.12.2016 është 60.3%, duke qenë kështu nën nivelin minimal të kërkuar. Kapitali i shoqërive të tregut të sigurimit Jo-Jetë ka qenë në vlerën 2.2 miliardë lekë, duke u ulur me rreth 1 miliardë lekë, ose 32.3%, krahasuar me 31.12.2015, që ka qenë rreth 3.2 miliardë lekë. Në 31.12.2016, mjaftueshmëria e kapitalit për tregun e sigurimit Jo-Jetë ka rezultuar rreth 1.4 miliardë lekë nën nivelin e kërkuar, ndërkohë që në 31.12.2015 ka qenë rreth 263 milionë lekë nën nivelin e kërkuar.
 Për tregun e sigurimit të Jetës, ky tregues ka qenë 122.5%, duke qëndruar brenda kufijve të lejuar. Në 31.12.2016, kapitali i shoqërive të tregut të sigurimit të Jetës ka qenë në vlerën 1.36 miliardë lekë, duke u ulur me 310 milionë lekë, ose 18.6%, krahasuar me 31.12.2015, kur kapitali i shoqërive të sigurimit të Jetës ka qenë rreth 1.67 miliardë lekë. Në 31.12.2016, mjaftueshmëria e kapitalit për tregun e sigurimit të Jetës ka rezultuar rreth 249.5 milionë lekë mbi nivelin e kërkuar, ndërkohë që në 31.12.2015 ka qenë rreth 560.2 milionë lekë mbi nivelin e kërkuar.

Grafik 1: Treguesi i Mjaftueshmërisë së Kapitalit për Sigurimin Jo-Jetë

Grafik 2: Treguesi i Mjaftueshmërisë së Kapitalit për Sigurimin e Jetës

- **Treguesi i Aktiveve në mbulim të Provigjoneve Teknike** për tregun e sigurimeve për periudhën 31.12.2016 është në masën 96.27%, duke shënuar një rënie, nga 106.8% që ka qenë në 31.12.2015. Për periudhën 31.12.2016 ky tregues për tregun e sigurimit Jo-Jetë është 95.37%, duke rënë nga 104.56% që ka qenë në fund të vitit 2015, ndërsa për tregun e sigurimit të Jetës është 103.63%, duke rënë nga 124.18% që ka qenë në 31.12.2015.
- **Treguesit e Rentabilitetit ROE dhe ROA** për tregun e sigurimit Jo-Jetë janë përkatësisht në nivelin 5.08% (nga 4.2% në 31.12.2015) dhe 1.6% (nga 1.5% në 31.12.2015). Ndërsa për tregun e Jetës janë përkatësisht në nivelin 5.14% (nga 13.2% në 31.12.2015) dhe 2.4% (nga 6.1% në 31.12.2015). Treguesit ROE dhe ROA kanë pësuar një rritje në krahasim me vitin

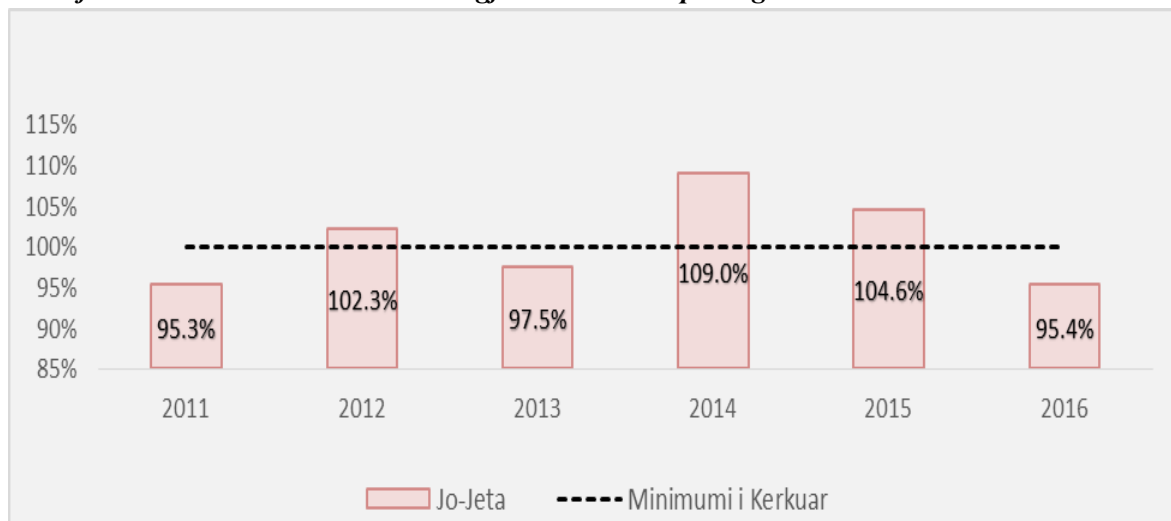
2015 për tregun e sigurimit Jo-Jetë, ndërkohë që për tregun e sigurimit të Jetës kanë shfaqur rënie.

- **Totali i Aktivit të Tregut të Sigurimeve** për periudhën 31.12.2016, sipas pasqyrave financiare është 31.6 miliardë lekë dhe ka pësuar rritje në vlerën 4 miliardë lekë, ose 14.61% në krahasim me 31.12.2015, periudhë në të cilën ishte 27.6 miliardë lekë. Kjo rritje është reflektuar kryesisht në zërat “Aktive të Tjera” dhe “Debitorë”. Në total, të dy zërat, Aktive të Tjera dhe Debitorë për periudhën 31.12.2016, kanë pësuar rritje, përkatësisht në masën 32.31% dhe 36.27%, krahasuar me 31.12.2015.
- Për periudhën 31.12.2016, vihet re një rritje e zërit të **Provigjoneve Teknike Bruto** për të gjitha shoqëritë. Në nivel tregu, Provigjonet Teknike Bruto janë në vlerën 15.5 miliardë lekë, duke u ulur me 1.55 miliardë lekë, ose me 11.08%, krahasuar me 31.12.2015, që kanë qenë në vlerën 14 miliardë lekë.
- **Rezultati Financiar Neto** i tregut të sigurimeve për vitin 2016 është pozitiv, në vlerën 493 milionë lekë, por ka pësuar një rënie prej 136 milionë lekë, ose 21.7%, krahasuar me periudhën 31.12.2015, kur ka qenë 628 milionë lekë. Rezultati financiar neto i tregut të sigurimit të Jetës për 31.12.2016 është pozitiv, në vlerën 77 milionë lekë. Rezultati financiar neto i tregut të sigurimit Jo-Jetë për 31.12.2016 është pozitiv, në vlerën rreth 415.9 milionë lekë.

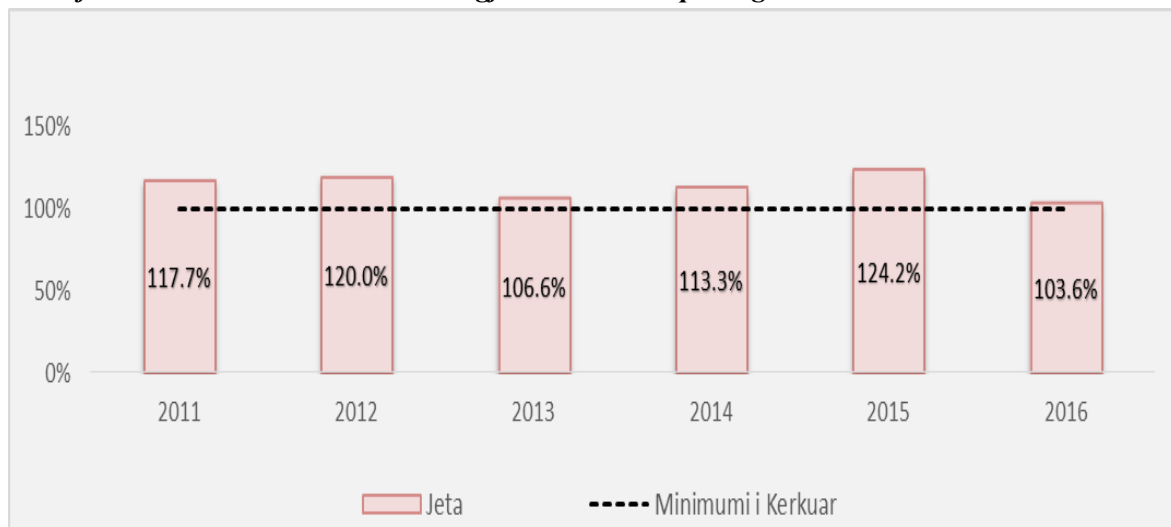
Tregu i sigurimit Jo-Jetë për vitin 2016 regjistron një **Rezultat Teknik Pozitiv**, në vlerën 454 milionë lekë, duke u rritur me 418 milionë lekë, krahasuar me 31.12.2015, kur ka qenë në vlerën 35 milionë lekë. Tregu i sigurimit të Jetës në 31.12.2016 ka shënuar **rezultat teknik pozitiv** në vlerën 111 milionë lekë. Krahasuar me 31.12.2015, rezultati teknik është ulur me 161 milionë lekë, ose me rreth 59%.

- Niveli ende i ulët i **Raportit të Primeve të Shkruara Bruto ndaj PBB**, në masën 1.04%, vazhdon të përforcojë pritshmërinë se tregu shqiptar i sigurimeve paraqet potencial të madh për zhvillim të mëtejshëm.

Grafik 3: Aktivitet në Mbulim të Provigjoneve Teknike për Sigurimin Jo-Jetë

Grafik 4: Aktivitet në Mbulim të Provigjoneve Teknike për Sigurimin e Jetës

Gjatë vitit 2016 kanë filluar të përdoren testet e Paralajmërimit të Hershëm (EWT) për tregun e sigurimit Jo-Jetë në Shqipëri. Këta tregues financiarë i shërbejnë evidentimit të problemeve që mund të bëhen shkak për përkeqësimin e një ose disa parametrave të operatorëve në treg. Ruajtja e qëndrueshmërisë së tregjeve financiare nën mbikëqyrje dhe mbrojtja e konsumatorit janë ndër objektivat kryesore të veprimtarisë së AMF-së. Veprimet e Autoritetit, me qëllim parandalimin dhe eliminimin e shkeljeve në këtë drejtim, përfshijnë monitorimin e praktikave të tregut në mënyrë të vazhdueshme dhe ndërhyrjen me theks të veçantë në ato zona, të cilat janë të ekspozuara ndaj rrezikut të lartë apo në drejtim të mbrojtjes së interesave të konsumatorëve. Gjatë vitit 2016, rekomandimet që AMF ka dhënë, lidhen kryesisht me:

- Administrimin e rreziqeve të kontraktuara nga shoqëritë e sigurimit, në përputhje me kërkesat ligjore në fuqi;

- Përshtatjen dhe ristrukturimin e aktiveve të shoqërive në drejtim të rritjes së aktiveve likuide që shërbejnë drejtpërdrejt për mbulimin e provigjoneve teknike;
- Vlerësimin dhe trajtimin e dëmeve, si edhe zbatimin e kërkesave ligjore në drejtim të provigjonimit të dëmeve në proces gjyqësor, për një pasqyrim sa më të drejtë të nivelit të rrezikut të kontraktuar nga shoqëritë;
- Rënien e mjaftueshmërisë së kapitalit të disa shoqërive nën nivelin e kufirit minimal të përcaktuar ligjërisht, sipas dispozitave të nenit 80 të Ligjit 52/2014;
- Raportimin në Autoritet të informacionit të kërkuar sipas kërkesave ligjore në fuqi;
- Plotësimin e kërkesave të Bordit të AMF-së në lidhje me pasqyrimin e saktë në pasqyrat financiare dhe shlyerjen e detyrimeve që lidhen me dëmet e Fondit të Kompensimit;
- Mbajtjen në konsideratë dhe reduktimin brenda limiteve maksimale të lejuara të raportit të mbajtjes neto, duke rishqyrtuar politikat e saj të kalimit në risigurim dhe reduktimin e raportit të shpenzimeve brenda limiteve maksimale të lejuara;
- Përmirësimin e politikave dhe procedurave që lidhen me rakordimin e të dhënave ndërmjet departamenteve të ndryshme të shoqërive të sigurimit dhe të informacionit të kërkuar, sipas kërkesave ligjore në fuqi, deri në raportimin përfundimtar të tyre në Autoritet;
- Përmirësimin e standardeve teknologjike në drejtim të sigurisë së sistemeve të informacionit, veçanërisht ato që lidhen me raportimin *online* në Autoritet, të shitjeve të policave të sigurimit të detyrueshëm motorik dhe të dëmeve që rrjedhin nga këto polica.

AMF ka ndjekur në vazhdimësi përmbushjen e kërkesës ligjore mbi Fondin e Garancisë të shoqërive të sigurimit dhe zbatimin e rregullave për investimin e tij. Fondi i Garancisë është investuar në “Depozita Qëllimore” në banka të nivelit të dytë dhe Bono Thesari, sipas kërkesave të ligjit.

3 Raport mbi Gjendjen Financiare të Tregut të Pensioneve Private Vullnetare

3.1 Struktura e tregut të pensioneve private vullnetare

Struktura e tregut të pensioneve private vullnetare përbëhet nga tre shoqëri administruese, një nga të cilat administrojnë një fond pensioni vullnetar dhe dy fonde investimi. Dy shoqëritë e tjera administrojnë nga një fond pensioni vullnetar.

- Shoqëria administruese e Fondeve të Pensionit dhe SIK Raiffeisen Invest sh.a. administrojnë një fond pensioni i cili është Fondi i Pensionit Vullnetar Raiffeisen, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 107, datë 18.10.2010 dhe dy fonde investimi, të cilët janë Fondi i Investimit Raiffeisen Prestigj, miratuar me Vendimin e

Bordit të AMF-së nr. 180, datë 13.12.2011 dhe Fondi i Investimit Raiffeisen Invest Euro miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 135, datë 26.09.2012.

- Për këtë shoqëri, funksionin e depozitarit e kryen Banka e Parë e Investimeve, e cila është licencuar nga AMF për të kryer funksionin e depozitarit me Vendimin e Bordit nr. 80, datë 30.08.2010.
- Shoqëria administruese e fondeve të pensionit Sigal-Life Uniqa Group Austria sh.a. është licencuar si e tillë me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 50, datë 30.03.2011. Kjo shoqëri aktualisht administron vetëm një fond pensioni, i cili është Fondi i Pensionit Vullnetar Sigal, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 51, datë 30.03.2011.
- Për këtë shoqëri, funksionin e depozitarit e kryen Tirana Bank, e cila është licencuar nga AMF për të kryer funksionin e depozitarit me Vendimin e Bordit nr. 114, datë 18.11.2010.
- Shoqëria Administruese e Fondit të Pensionit dhe SIK Credins Invest sh.a. është licencuar fillimisht si shoqëri administruese e fondeve të pensionit e njohur nën emrin SiCRED sh.a. me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 156, datë 23.11.2011. Nëpërmjet Vendimit të Bordit të AMF-së nr. 85, datë 30.05.2016 u miratua licencimi i kësaj shoqërie për të kryer edhe veprimtari administrimi të aseteve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive nën emrin e ri Credins Invest sh.a.
- Kjo shoqëri aktualisht administron fondin e pensionit vullnetar Siced Pensions, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 173, datë 13.12.2011 dhe fondin e investimit Credins Premium, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 86, datë 30.05.2016. Për këtë shoqëri, funksionin e depozitarit e kryejnë Tirana Bank dhe Banka e Parë e Investimeve.

3.2 Mbikëqyrja e tregut të pensioneve private vullnetare

Mbikëqyrja e Tregut të pensioneve private vullnetare ushtrohet nga AMF mbështetur në Ligjin nr. 9572, datë 03.07.2006 “Për Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare”, ndryshuar me Ligjin 54/2014, si dhe Ligjin nr. 10197, datë 10.12.2009 “ Për fondet e pensionit vullnetar” si dhe aktet nënligjore në zbatim të tij. Qëllimi i ligjit për fondet e pensionit vullnetar është të vendosë standardet e nevojshme për:

- Administrimin me efektivitet të fondeve të pensionit vullnetar, nëpërmjet diversifikimit të investimeve, me synim rritjen e kontributeve të bëra në fondin e pensionit;

- Mbikëqyrjen e biznesit të fondit të pensionit vullnetar me kontribute të përcaktuara, në mënyrë që të sigurohet mbrojtja e anëtarit të fondit të pensionit;
- Nxitjen e qëndrueshmërisë, sigurisë dhe mirëqeverisjes së aseteve të fondit të pensionit;
- Licencimin dhe mbikëqyrjen e shoqërisë administruese të fondit të pensionit dhe planit të pensionit profesional, të depozitarit të aseteve të fondeve të pensionit dhe të të gjitha çështjeve të lidhura me to.

Gjatë vitit 2016, u hartua dhe filloi zbatimi i një metodologjie të re mbikëqyrëse, ajo me bazë rreziku për fondet e pensioneve vullnetare. Njëpërmjet kësaj metodologjie evidentohen rreziqet më të mëdha që prekin këtë treg dhe njëkohësisht strategjitë që duhen ndjekur për zbutjen e tyre në një nivel të pranueshëm.

Kjo metodologji, me qëllim zhvillimin e një procesi të shëndoshë për gjykimin e vlerësimit të rrezikut, ka parashikuar gjithashtu ngritjen e Komitetit të Rrezikut për Fondet e Pensionit, i cili ka filluar aktivitetin e tij gjatë këtij viti me miratimin e metodologjisë së re mbikëqyrëse.

Në kuadrin e kësaj metodologjie të re mbikëqyrëse me bazë rreziku, gjatë vitit 2016, AMF me asistencën teknike të konsulentëve të Bankës Botërore kreu inspektim pilot pranë një prej shoqërive që administrojnë një fond pensioni. Inspektimi me metodologjinë me bazë rreziku u mbështet në parimet e qeverisjes së mirë të shoqërisë dhe të menaxhimit të rrezikut si elementë kryesorë të kësaj metodologjie të re mbikëqyrëse.

Ky proces do të zbatohet për të gjitha shoqëritë administruese të fondeve të pensionit, duke krijuar kështu një bazë të dhënash në nivel tregu, e cila ndihmon në vlerësimin e rrezikut të secilës shoqëri administruese.

Gjithashtu, në fund të vitit 2016, nisi puna për zbatimin e programit të inspektimit në vend me bazë rreziku pranë njësisë së depozitarit të dy prej fondeve të pensionit, punë e cila do të vijojë edhe gjatë vitit 2017.

3.3 Treguesit teknikë e financiarë të shoqërive administruese dhe fondeve të pensioneve vullnetare 31.12.2016

Tregu i pensioneve shfaqet më modest në krahasim me dy tregjet e tjera. Megjithatë, ky treg ka shfaqur një dinamikë më të lartë rritjeje, veçanërisht në lidhje me numrin e anëtarëve. Në 2016, totali i aseteve neto të fondeve të pensioneve private u rrit me 41.99% krahasuar me vitin 2015 (në 2015 rritja ishte 47.62%), dhe numri i anëtarëve me 37.89% në krahasim me vitin 2015 (në 2015 rritja ishte 47.91%).

Zhvillim i rëndësishëm në këtë treg ishte përfshirja e nxitësve të përshtatshëm fiskalë në paketën fiskale të vitit 2015. Kështu, në paketën fiskale të vitit 2015 (parashikuar nga Ligji nr. 156/2014). kontributet e punëdhënësit dhe punëmarrësit në skemat e fondeve të pensionit njihen si të ardhura të patatueshme, deri në kufijtë e përcaktuar nga ligji dhe pasqyrohen në listëpagesat.)

Totali i aktiveve të shoqërive administruese të fondeve të pensioneve (SHAFP) në 31.12.2016 është 390,481,426 lekë. Në total tregu, 14.11% e aktiveve të SHAFP janë investuar në Obligacione qeveritare të R.SH., dhe 56.55% në Llogari rrjedhëse dhe Depozita.

Gjatë vitit 2016, në tregun e pensioneve private vullnetare ushtruan aktivitetin e tyre tre fonde pensioni. Analiza e të dhënave për tregun e pensioneve private vullnetare më 31.12.2016 tregon një total të aktiveve neto prej 1,318.74 milionë lekë, me një rritje prej afro 389.99 milionë lekë ose 41.99% krahasuar me fundin e vitit 2015. Shoqëria “Sigal-Life Pension” sh.a. administron 51.01% të aktiveve neto të tregut, shoqëria administruese “Raiffeisen Invest” sh.a. administron 31.26% të këtyre aktiveve neto, ndërsa 17.73% administrohen nga shoqëria “Credins Invest” sh.a.

Kontributet në tregun e fondeve të pensionit për vitin 2016 krahasuar me vitin 2015 janë rritur me 24.03% ose me 70,262,882.70 kontribute.

Në 31.12.2016 investimet e tregut të Fondeve të Pensionit Vullnetar janë në përputhje me bazën ligjore në fuqi. Vlera e investimeve të këtij tregu në 31.12.2016 është 1,255,291,625 lekë duke zënë një peshë prej 94.71% ndaj totalit të aktiveve të tregut të fondeve të pensionit. Krahasuar me 31.12.2015 këto investime janë rritur me 48.90%. Gjatë vitit 2016, investimet e tregut të Fondeve të Pensioneve përbëhen nga Obligacione thesari të Republikës së Shqipërisë me afat maturimi 3, 5, 7 dhe 10 vjeçar. Në total tregu, investimet në Obligacione të Qeverisë së R.SH. me afat maturimi 7 vjeçar dhe 10 vjeçar janë ato që zënë peshën më të madhe dhe përbëjnë respektivisht 33.36% dhe 40.53% të totalit të aktiveve të këtij tregu.

Shoqëritë administruese të Fondeve të Pensionit “Raiffeisen Invest” sh.a., “Sigal-Life Unika Group Austria” sh.a. dhe “Sicred Pension” sh.a., e publikojnë dhe e përditësojnë vlerën e kuotës së pensionit duke zbatuar bazën ligjore në fuqi.

Në Aneksin “Tregu i Pensioneve Private Vullnetare 31.12.2016”, jepet informacion i detajuar për tregun e fondeve të pensioneve.

4 Raport mbi Gjendjen Financiare të Tregut të Fondeve të Investimeve

4.1 Struktura e tregut të fondeve të investimeve

Struktura e tregut të Fondeve të Investimeve përbëhet nga tre fonde investimi të cilët janë:

- Fondi i Investimit Raiffeisen Prestigj, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 180, datë 13.12.2011;
- Fondi i Investimit Raiffeisen Invest Euro, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 135, datë 26.09.2012; dhe
- Fondi i Investimit Credins Premium, miratuar me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 86, datë 30.05.2016.

Fondet e Investimit Raiffeisen Prestigj dhe Raiffeisen Invest Euro administrohen nga SHAFP dhe SIK Raiffeisen Invest sh.a., ndërsa fondi i investimit Credins Premium administrohet nga SHAFP dhe SIK Credins Invest sh.a.

Për këto fonde investimi, funksionin e depozitarit e kryen Banka e Parë e Investimeve, e cila është licencuar nga AMF për të kryer funksionin e depozitarit me Vendimin e Bordit të AMF-së nr. 80, datë 30.08.2010.

4.2 Mbikëqyrja e tregut të fondeve të investimeve

Mbikëqyrja e tregut të fondeve të investimit ushtrohet nga AMF mbështetur në Ligjin nr. 9572, datë 03.07.2006 “Për Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare”, i ndryshuar, si dhe Ligjin nr. 10198, datë 10.12.2009 “ Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, si dhe aktet nënligjore në zbatim të tij. Qëllimi i ligjit për fondet e investimeve kolektive është të rregullojë:

- Kushtet dhe kriteret për themelimin, regjistrimin dhe funksionimin e sipërmarrjeve të investimeve kolektive, si dhe të shoqërive administruese, strukturat e fondeve me pjesëmarrje të hapur e pjesëmarrje të mbyllur që ofrohen dhe shiten;
- Emetimin dhe shitjen e kuotave dhe të aksioneve;
- Shlyerjen e kuotave;
- Promovimin e sipërmarrjeve të investimeve kolektive;
- Veprimtaritë e kryera nga palët e treta për llogari të sipërmarrjeve të investimeve kolektive;
- Realizimin e mbikëqyrjes, nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, të veprimtarisë së sipërmarrjeve të investimeve kolektive të shoqërive administruese, depozitarëve dhe të personave të përfshirë në shitjen e kuotave e të aksioneve, që duhet të mbikëqyren sipas këtij ligji;
- Veprimtarinë e sipërmarrjeve të huaja të investimeve kolektive dhe të shoqërive administruese të huaja në Republikën e Shqipërisë;

- Të vendosë rregulla, që sigurojnë funksionimin e drejtë të tregut të kapitaleve dhe nxitjen e lëvizjes së lirë të tyre.

Tregu i fondeve të investimit në Shqipëri, i cili filloi aktivitetin në vitin 2012, është zgjeruar në masë të konsiderueshme krahasuar dhe me vendet e rajonit, duke u renditur si tregu i dytë më i madh pas tregut bankar në vend me 65.61 miliardë lekë asete.

Dinamika e zgjerimit të këtyre fondeve tregon interesin që kanë investitorët vendas për produkte të reja kursimi apo investimi. Një situatë e tillë favorizohet edhe nga normat e ulëta të interesit për produktet bankare të kursimeve.

Në një treg të tillë, AMF po përballet aktualisht me sfidat e forcimit të kapaciteteve për mbikëqyrjen dhe rregullimin e industrisë së re të fondeve të investimit, me qëllim përballimin në kohë të rreziqeve dhe nxitjes së zhvillimit të tregut të letrave me vlerë, duke u fokusuar në tregun e obligacioneve, me qëllim zbutjen e rrezikut të investimeve dhe përmirësimin e procesit të shpërndarjes së kapitalit në tregun vendas.

Rritja e konsiderueshme në asetet e fondeve të investimit dhe pesha që ato zënë në tregjet e mbikëqyrura nga AMF, kanë rritur sfidat me të cilat kjo e fundit duhet të përballet për një mbikëqyrje efektive të këtij tregu në Shqipëri.

AMF, për të përballuar sfidat e këtij tregu, ka punuar për përmirësimin e bazës rregullatore për fondet e investimeve me **objektivin kryesor**: përmirësimin e kërkesave për administrimin e rrezikut në treg.

Në kuadër të përmbushjes së këtij *objektivi*, në seancën plenare të datës 31.03.2016 u miratuan nga Kuvendi i Shqipërisë disa amendime të Ligjit nr. 10198, datë 10.12.2009 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”. Këto amendime parashikojnë detyrimin e shoqërisë administruese për krijimin e një sistemi dhe zbatimin e procedurave të përshtatshme për administrimin e riskut si dhe përmirësimin e regjimit të pezullimit të shlyerjes dhe shitjes së kuotave, si dhe saktësimin e kompetencave të AMF-së në këtë proces.

Në këto kushte, forcimi i mëtejshëm i tregut të fondeve të investimeve nëpërmjet përmirësimit të bazës ligjore në lidhje me administrimin e risqeve me të cilat përballen këto fonde dhe shoqëritë që i administrojnë kanë qenë prioritetet e punës së mbikëqyrësit gjatë vitit 2016.

Në korrik 2016, AMF miratoi Rregulloren nr. 110, datë 19.07.2016 “Për administrimin e riskut të shoqërisë administruese të sipërmarrjeve të investimeve kolektive”. Kjo rregullore përcakton rregullat për organizimin dhe funksionimin e sistemit të administrimit të riskut që krijon shoqëria administruese e sipërmarrjeve të investimeve kolektive, i cili përfshin të gjitha procedurat që lidhen me administrimin e risqeve kryesore si risku i kreditit, risku i tregut, risku operacional dhe risku i likuiditetit, si dhe risqeve të tjera që ajo ndesh gjatë ushtrimit të veprimtarisë së saj. Shoqëritë të paktën një herë në vit, brenda muajit janar duhet të shqyrtojnë dhe të depozitojnë në AMF strategjinë dhe politikat për administrimin e riskut. Në vijim, AMF

pas shqyrtimit të strategjisë dhe politikave të administrimit të riskut depozituar nga shoqëritë, do të vlerësojë përshtatshmërinë e tyre si dhe do të mbikëqyrë dhe monitorojë zbatimin e tyre nga ana e shoqërive administruese.

Në shtator 2016 u miratua Rregullorja nr. 154, datë 29.09.2016 “Mbi pezullimin e shitjes dhe shlyerjes së kuotave në fondet e investimeve”. Nëpërmjet kësaj rregulloreje u përcaktuan më qartë arsyet që mund të jenë shkak i pezullimit të tregtimit të kuotave, lloji dhe forma e informacionit që do t'i përcillet investitorit aktual ose atij potencial gjatë pezullimit, si dhe bashkërendimi i veprimeve dhe komunikimit midis shoqërisë administruese, depozitarit dhe AMF-së.

Ndjekja dhe zbatimi i rregullave që lidhen me njohjen, vlerësimin dhe monitorimin e rreziqeve në tregun e fondeve të investimit ka vijuar të jetë prioritet i mbikëqyrjes së këtij tregu.

Në kuadrin e rekomandimeve të FSAP për një mbikëqyrje efektive të konsoliduar të këtij tregu me Bankën e Shqipërisë, gjatë vitit 2016 është kryer inspektim i përbashkët në vend pranë shoqërisë administruese të fondeve të investimit.

Me prezantimin e projektit “Forcimi i kapaciteteve mbikëqyrëse të Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare: Fokusi tek zhvillimi i tregut të kapitaleve”, AMF është institucioni përfitues i këtij projekti, përgjegjës për zbatimin dhe menaxhimin e tij të përditshëm. Projekti mbështetet nga Banka Botërore dhe financohet nga SECO¹. Në përfundim të projektit, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare do të jetë i përgatitur edhe më mirë për të rregulluar dhe mbikëqyrur tregun e kapitaleve, për të rritur sigurinë e sektorit financiar jo bankar dhe për të zhvilluar tregjet e obligacioneve të korporatave dhe atyre të qeverisë vendore. Kjo do t'i shërbejë zhvillimit të ardhshëm të këtyre tregjeve, sektorit financiar dhe më gjerësisht zhvillimit ekonomik.

4.3 Treguesit kryesorë të tregut të fondeve të investimeve 31.12.2016

Gjatë vitit 2016, në tregun e fondeve të investimeve përveç dy fondeve ekzistuese të investimit, “Raiffeisen Prestigi” dhe “Raiffeisen Invest Euro” të administruara nga SHAFP dhe “SIK Raiffeisen Invest” sh.a., filloi të ushtrojë aktivitetin edhe fondi i investimit “Credins Premium”, i administruar nga SHAFP dhe “SIK Credins Invest” sh.a.

Sipas analizës së të dhënave për tregun e Fondeve të Investimeve në 31.12.2016, vlera neto e aseteve të Fondeve, arriti mbi 65.4 miliardë lekë me një rënie prej 2.33% krahasuar me 31.12.2015.

Ky treg dominohet kryesisht nga investimet në Obligacione Qeveritare të cilët përbëjnë 64.37% të totalit të aseteve të fondeve.

¹ Sekretariati Shtetëror Zviceran për Çështjet Ekonomike (*Swiss State Secretariat for Economic Affairs*)

Numri i anëtarëve që kanë investuar në Fondet e Investimit më 31.12.2016 është 29,267 anëtarë me një ulje prej 8.96% krahasuar me 31.12.2015. Nga anëtarët në fond, rreth 99.99% e zënë investitorët individualë.

Vlera e investimeve të Fondit “Raiffeisen Prestigj” në 31.12.2016 është 45,801,469,830 lekë dhe investimet përbëjnë 88.38% të totalit të aktiveve të fondit. Investimet e Fondit “Raiffeisen Prestigj” konsistojnë në Letra me Vlerë (obligacione dhe bono të thesarit) të Republikës së Shqipërisë dhe kanë rënë me 26.71% në krahasim me investimet e fondit në 31.12.2015. Investimet e Fondit të Investimit “Raiffeisen Prestigj” në obligacione të R.SH., janë me maturim 2,3,5,7, dhe 10 vjeçar.

Investimet e Fondit të Investimit Raiffeisen Invest Euro në 31.12.2016 janë në vlerën 10,712,961,178 lekë duke zënë një peshë prej 78.57% të aktiveve të këtij fondi. Pjesa tjetër e aseteve konsiston në mjete monetare dhe ekuivalentë të mjeteve monetare dhe debitorë.

Aktivet e Fondit të Investimit “Raiffeisen Invest Euro” janë investuar në tituj qeveritarë të R.SH., emetime të bankës qendrore të emetuesve të huaj, tituj të korporatave jashtë vendit dhe kuota në fonde investimi jashtë vendit.

Në aneksin e këtij dokumenti “Tregu i Fondeve të Investimit 31.12.2016” jepet informacion i detajuar për tregun e fondeve të investimeve.

5 ANEKSE

- 5.1 Tregu i Sigurimeve
- 5.2 Tregu i Fondeve të Pensioneve Private Vullnetare
- 5.3 Tregu i Fondeve të Investimeve